

بو یوک محبوبه

پنجشنبه کونلری چیقار ادبی و علمی مجموعه در.

نسخه سی

نومرو

۲

مدیر و امتیاز صاحبی م . زکریا

۱۰ غرو شادر

كون، شيمدېكىلرله مقايسه ايديله ميه جك قدر جانلى،
قونلى اثرلره، ياشايان وياشاتان براديباتنه مالك
اولاجقدق ...

«دارالدايع» ارگانى ويكى تياترو مؤلفلىرى
نهديرلرسه ديسينلر، بن اودونكى ابتدائى،
بسيط فقط جانلى وملى اثرلىرى بوكونك متكمل،
ظريف، اك صوك تماشاقاعده لرينه مطابق «آدايه»
اثرلرینه شدتله ترجيح ايدنلردم . ساخته،
كولونج ر آلافرانقه لاق جلاسنى مدنيت صانه رق مى
روحدن اوزاقلاشدېنى نسبتده كندېسى بوكسملش
كورده زاولالى ونكسز بر صنفه قارشى اوج
بش كره اويناقدن صوكرا بر كناره آيندغه
محكوم «آدايه» بيه سله، بوراده حقيق بر تماش
حياتى يارايلاماز .

دوشونكز بر كره : فرانسز حيسانه،
قرانسز ذوقنه كوره يازبلش على العاده بيه سلىرى
بر قاج اسم و بر قاج تالى وقعه دكيشد بيه رك مملكتمه،
حياتمه او بدير مفا چالشمق نه قدر زوراكى وصنعتدن
نه قدر اوزاق بر حر كندر هله او بيه سله، دارالبداء .
بعده شيمدى يه قدر اويناقلر كى، اورنه درجه ده
مؤلفرك كچيچى مودالره تبعاً يازدقلى قيمتسز
شيردن اولورسه، بويامه ادبياتك نه جالسز
ونه جيليز بر ماهيته اولاجقى قولايجه تخمين
ايد بيليرز . بيريوزده هيچ بر ملت يوقدر كره
باشقارملتك محموللرى «آداتاسيون» اصوليله
كنديسنه مال ايدنه رك جانلى وملى براديبات يامغه
قالقشمش اولسون اصنعت هرملتك كندى روحدن
دوغان واوروشى عكس ايتدېره انك صمى بر
محصولدر، او محصول نه قدر ابتدائى بر ماهيته
بولونورسه بولونسون، داخلى تكامليله ياواش ياواش
يوكسه لكه ويوكسه لكه ناهزددر . بوند خارجى
عاملرك ده تاثيرى انكار ايديله من، لاكم فردى
بنيه ناصل خارجدن آلدېنى عنصرلى هضم و
تمثيل ايدنه رك داخلى نشوونماسيله ياشارسه، اجتماعى
يعنى جالى بر محصول اولان صنعت ده عين صورته
ياشار وتكامل ايدر . باشقا برمحطدن عينا نقل
ايدلدىكى ايچون مى عضويتك خارجنده قالان بو
«آدايه» تماش ادبياتى، بر ليونلق محصول كى،
جيليز، ساخته بر حيات كچيرمكه وآز زمانده
قورويوب بولسكه محكومدر . چونكه بوكونكى
حياتمه، مى هيچانلر مه، اجتماعى يارالرمه، خلاصه
بوتون وارلغمه يابانچى قالمقن قورولا توماز، چونكه
باشقا بر ذوقك، باشقارملتك، باشقا برمحيطك،
باشقار احتياجك محصولدر .

«دارالدايع» هيئتى مملكتده تياترو ذوقى
خالقه طاندرمق ايسيتورسه، پارس بولوارلردن
آلدېنى تيليرك باشنه فس قوعق صوريله كولونج
وساخته بر مى تماش ياپدېره جفته، اسكى يونان
مخلده لردن باشلايه رق تماش ادبياتك بين الملل
اك بوكسك محموللرى «ايسن»، «هارى بهق»،
«بيورسون» ه قدر بوتون قلاسيكر، رومانتيكر،
الخ ... داخل اولدېنى حالده تيز بر توركمه

ايشه ياشلايه لم . سوكر ياواش ياواش كندى
آراضدن ده تياترو مؤلفلىرى يتيشير . مثالى
ايشته رسكر، ايشته احمد و فيق باشانك موليه ردن
نقل و حياتمه تطبيق ايتدىكى اثرلر ... تماش
اثرى اولق اعتباريله اوللى كمالك وحامدك
شعر وصنعت قوقلاسنه بكنزه ين بيه سلىر نه ترجيح
ايتمه لك قابل دكلدر .

بردن بره چوق مقول ومنطقى كوروش
بو مطالعه لر آراسنده، هر كسك قبوله مجبور
اولدېنى حقيقتلر وار . موفقيتلى تماش اثرلى وجوده
كتبرمه لك نه قدر كوج برشى اولدېنى ادبياتله
علاقه مى اولان هر عقل باشنده آدم بيلير . سوكر
نامق كمالك، حامدك اصلا صحنه يه قونولاميه جق
اثرلى ياشنده احمد و فيق باشانك جدأ چوق
ملى بر جشنى ويردىكى «زور طيب»، «زور نكاح»
كى محموللرك تماش اثرى اولق اعتباريله - چوق
يوكسك قالدېنى محقددر . لاكم محقق اولمايان بر
شى وار كره اوده بو مقايسه لك حالا «آدايه»
اثرلر وجوده كتبرمك ايچون كافى بر سبب تشكيل
ايتدىكى مسئله سيدر .

بكا صورادسه كر، بن بوتك سيدنى كمال
وحامدله احمد و فيق پاشا آراسنده كى شخصيت
فرتلىنه اسناد ايتك فكر نديم . كمال وحامد،
اسكى غزل ادبياتنه عكس العمل يامغه برابر،
بك طبيى، اواديبانك عنقه لردن بوسبوتون
قورولا ماش صنعتكارلردى؛ ايستر مقاله،
ايستر حكايه، ايستر تماش اثرى، هر نه يازارلرسه
يازسينلر، شاعرلكدن واسكى شعر عنقه لردن
آيريلاميورلردى . حال بوكه چوجوقلفندن برى
تماشا حياتنه و تماش ادبياتنه آليشقين اولان،
غزل وقصيده ادبياتيله، شاعرلكه علاقه مى
بولونمايان و فيق پاشا، تياترونك نه دعك اولدېنى
اولردن چوق داه اى آكلامشدى . ابوالضيا
توفيق بكك، سامى پاشا زاده سزائى بكك،
مناسقرلى رفعت بكك، على بكك، احمد مدحت
افنديك، شمس الدين ساي بكك، خلاصه او
دورده مملكتده بر تماش ادبياتى ياراتمغه چالشان
بو غيرتلى آدمرك اثرلر ده كمال وحامدك كير
كى بسيط، ابتدائى بر ماهيته ايدى . رومان
نامه - اسكى ماصل كتابلر نه كوره نه قيق اعتباريله
چوق يوكسك اولقله برابر رومانه بكنه مكدن
اوزاق - «انتباه»، «جزى» كى اثرلر چيقدېنى
اشاده، تماش اثرلر يك بوندن داه متكمل
اولايله سنه ناصيل احتمال و بيلير ! آتجاق،
شونى ده اعتراف ايتكى كره، اودورك «نه قيق»
اعتباريله چوق ابتدائى، چوجوقه اثرلى،
عموميتله، اوزماتك هيچانلرنى ياشاتور، يكى
حياته كبرمك ايشته ين بر ملتك غيالى روحنه
مكس اوليور، خلاصه يوكسه لنه وياشاتان بر
عامل ماهيتى آليوردى . اكر نامق كمالك
ياراندېنى او جانلى وصمىچى ادبيات استبدادك
قار، قوروق نصيقتى آئنده صولفون، بدبين،
ئولودوروجى بر ماهيت آلامسه يدى، بالخاصه تماش
ادبياتى بوسبوتون اورته دن قالماسه يدى، بو

كوكسه دايدى، بر تماس قدر خفيف قوتيله
صيقدى، صيقدى . بو اشاده باباك قاشلىرى
قالديروب :

— ارتق براق اديديكى خاطر لا يورم صوكره
تكرار بى قومشواوينه كوتوردلر، انتمك قايدسك
اشيكندن چيقاركن يوركك تا ايچنده داينايله ماز
بر شيتك قويدېنى دويدم، اشته ايلك دفعه بر
حزندن دولاي اوزمان آغلام، و ايلك دفعه
اوكيجه بو حزن صباحه قدر سوردى، ايچى ايلك
دفعه درن درن اووقت چكدم .

بو خاطر لر يى اكلانديم بر ارقداشم :
— پك اعلا، بوتلك هانكيسى دها زياده
خوشكه كيديور . ديه سوردى .
— حزنله حسرت، ديدم .

زيرا بوتلك قليده برر كرك كى قاليور،
بوكونده حزن وحسرت دويديم وقت طبق او
اوزمانكى كىم . بوتلك بكا چوق اسكى، مسرتدن
بيله اسكى، مونس و محرم كليور .

فالح رفقى ۳۳۰

ادبى حر كترل

«آداتاسيون» مراقى

«آداتاسيون» كله سى بزه او قدر يابانچى كه،
سنه لردن برى قوللايله ماسنه رنما حالا توركمه
مقابلى تعين ايدمه دى . بوكون، اسملىرى
دكيشد بيله رك كوياملى حياه اويدورولان فرلك
بوزمه سى تماش اثرلر نه حالا «آدايه» عنوانى
ويريليور، وبونوع اثرلر بزه كى تماش ادبياتك
هان همان بوزده دوقسانى تشكيل ايديور . لاكم،
«دارالدايع» ك شيمدى يه قدر صحنه يه قويدېنى
محدود اثرلر نتيجه سنه ارتق بوقولاى وساخته
ادبياتك افلاسنه حك ايد بيليرزه . انه قلم آلان
هر كسه قولايجه تياترو مؤلى عنوانى ويردېره
بيلن بو اصولك افلاسى، او كى مؤلفلىرى براز
دوشوندورسه بيله، ادبيات ايچون بويوك بر
سعادندر !

بزه «آداتاسيون» اصولنك بعض حرارتلى
مدافقلى اولدېنى پك اى بيليورم، حتى اوللىرى
بو ياكليش نتيجه سئوق ايدن مطالعه لره ده
آشاعى يوقارى واقفم . بافكرز بو خصوصده كى
محا كه سلسله لرى ناصيلدر : «تياترو» ادبياتك
اك مشكل بر شعبه سيدر؛ اونك نه قيق كى ايجه
اوكره نمك ايچون اوزون بر عمارسه ايستر . بزم
مؤلفلره بو عمارسه اولمايدى ايچون، يازدقلى
اثرلر، نامق كمالدن حامده قدر، عموميتله صحنه يه
قونولاميه جق وقونولسه بيله تحمل ايديله ميه جك
قدر ايتدايدنر . بوتلك ايچون شيمدى لك آداتاسيونله

— محمد امین بک برنجی نسخه مرده «اشاره» به شعرای وقوع بولان بهمن ترتیب خطاری «مفکوره» منظومه - ننده و بالاخره پایلان تصحیح از وزیرنه یکیدن نشر ایدیلشدر . اعتذار بیان ایدرز .

ملی روح

بن اوزمان او بوک شهرلردن قاجوردن ؛
چقیوردن دومانی ، وحشی یالین قایلره ،
میشه لک آلتنده کوز یاشلری صاجوردن ؛
طایوردن الهی راما کی خویالره .

برکیجه ییدی ، بکاده رؤیاده بکن برس کلدی ؛
کورولتوسی قایلادی روز کار کی کوکی ، بری
برده یافدم ، قارشیمده برسای نور بوکلدی ؛
بکا طوغری اوزاندی آلتنده کی برکوتری .

دیدي : « آلاچ و ایچیر » بر مقدس اکسیردرو ؛
بوقلبلرده قیوبلجیم ، آیلنلرده نور یاراتیر ؛
ارادیک هر برشی : امید ، شفا هپ بونده در ؛
اوندن سوکرا قالدردی آلرینی شرقه طوغرو ؛
بورده بکا کوستردی ، یولاری جنتیم ؛
اولکر کی پارلایان ییلدیزی ملتمک !

امیر

دون برقارا چالیده برقوش فغان ایدیوردی ؛
یوواسنی بوزمده صرحتن برفورطنا ؛
کنده یی آتمدهی ظالم روز کار طاغ آردینه ؛
اوچق ایچین زواللی کوکدن قاناد ایستیوردی .

لکن بوکون بورده برشطارقلی معنی وار ؛
قوش ییشیل یاراقلی بر فداک اوزرینه ؛
یکی عشق کتیرمش اونک غنجه کلرینه ؛
ایلاک بهاری سوبیلور لغمه سنده جیوبلایلر .

ای روحک بللی ، ای کوزل قوش ترم ایت ؛
حکایه ایت ، آکلات که سن قاج موسم فریادیتک ؛
قاج قارا کاتی کیجه یی ، سیسی افق ایکیلده تدک ؟

سوکر اسکا هانکی ال چیچک ، ضیا ، عشق کوندردی ؛
کیملر سنک لغمه که یکی بروح ، آهنگ ویردی ؛
سویله سکا بولری ویرن کیمدر ، هانکی قوت ؟

دونکیلردن دها متکمل اولدقارنده شبهه یوق ؛
لاکن ، صنعت اعتبارله ، دونکیلر زمانلرینه کوره
داها بوکسک و داها کنیش روحی آدملردی اونلر
ملکتی داها یاقیدن بیلدکاری ، سودکاری ،
دیگه دکاری ایچون ، مملکتده اونلرک سسینه
داها آشنا چقیوردی .

ملی روحک کندینی قوتله دو بوردینی
بودورده ، آرتق « آدایته » تماشای ادبیاتک
یاشامه سینه امکان یوق . تیاترو محررلری هیچ
اولمازسه بوندن سوکرا بو حقیقی آکلامه
مچوردلر . لاکن ارنلری بوندن دولای فضل
نقطه ایتمکده دوغرو دکلدن . بومشوم تایلک
سینی ، بزی ابداع ساحه لرندن اوزاقلادیروب
دایما بایاغی بر تقلیده سوق ایدن معنوی
نیلکمزده ، شعرمه ، علممه ، خلاصه مادی
معنوی بوتون وارلغمه مسلط اولان اواسکی
خسته لغده آرامالی . زهرلردن بری « نظیره .
جیلک » شکلی آلتنده دوام ایدن بوملور
اساردن ، بزی نه تنظیمات ادبیاتی ، نه فکرت .
خاله ضیا دورده سی ، نه ده خجراتی قورناره بیلدی ؛
حالا بوکون بیله بزی پنجه سندن برافایان بوعلتدن
قورتولای ایچون ، حیات وکائات حقنده کی دار ،
بدین تقلیدلردن صیریلاروق روحزی یکی ، نهایتن
برافه چیقارمه مجبورز اورشش بیلکیزی
الهی عشق و امید حله لرله صارصه جی بوحرکتی
یاراتمه ناصردحققی صنعتکارلر ، بایاغی نظیره جیلر ،
وتقلیده جیلر دکل ، خلیفک معنوی قیدی برشفقنه
دیگه لک بوکونکی ساخته کوز لک تقلیرنه
عصیان ایده جک صمیمی ، بوکسک روحلردن .
عشق وشفقت دولو یوره کنده ، کیمش وکلجک
نسللرک ماملرینی ، سعادتلرینی ، ذوقلرینی ،
خلاصه الک صمیمی دویغولرینی مقدس بر محراق
کی طویلایه جق آداملر « صنعتکار » عنوانی
آلاییلر ؛ یوقسه ، هر هانکی بایاغی برفرنگ
محررینک مجهول برپه سی کیسه یه دویورمقیزین
« آدایته » اتمک کی کولونج حرکتلرده بولونان
ال جابوقانی قهرمانلرینک صنعتله هیچ برعلاقه لری
یوقدر . صنعتی یالکیز « ته قنیق » دن عبارت
صاندقاری ایچون فرانسز تماشای محررلرینک
پیه لری آدایته ایتمک الک بوکون معرفت ییلن
« لووانن » روحی آدملردی ده ، بوساخته کارلر
قدر اولماسه بیله ، بینه صنعتی بایاغی عد ایتمک
مچورز . بینه علیه صنعتک هر شعبه سنده اولدینی کی
زاواللی تماشای ادبیاتمزدده بویله بر انقلاب
یاپه جق آتشین صنعتکارک برکون اول تیشمه سی
تمی ایده رک سوزمزی بیتیرلم .

کوسریلی زاده محمد فؤاد

ایله ترجمه ایتدیردک بزه طاینتسین ، « سوفوقل » ی ،
« شکسیر » ی ، « قورنه ی » ی ، « راسین » ی ،
« مولیر » ی ، « شیلر » ی کندی صحنه لر مده
کوسترسین . تیاترو حیاتی ، تیاترو ذوقی آنجاق
بو صورتله بو محیطده برله شه بیلیر

نامق کال و معقلرینک ته قنیق اعتبارله چوق
قصورلی لاکن بوکونکی اثرلردن چوق داها
جانی تماشایمصوللرله آجدقاری یول قایاغاسه ییدی ،
بوکون ، ته قنیق نقطه نظرندن ده تکمل ایتش
قوتلی اثرلره مالک اولاجقدق ، دیمشدم ؛ اگر
ملی بر تماشای یاراتق ایستیورسقی ، شیمدی ده
هینی بوله کیمک ، یعنی ، موضوعلری محیطلردن ،
ملی حیاتمزدن آلاروق ملی ذوقه اویغون اثرلر
وجوده کتیرمک مجبورینده یز . شو صوک بر
قاج سنه دنبری ملی حیاتک الک چوق قاریشدینی ،
محیطک هرکون یکی جریانلر ، یکی مسئله لر
دوغوردینی بحرانی برانتقال دورنده بولونیورز .
بودور ، اطرافکی کوره جک کوزلره مالک روماجیلرله
تیاترو مؤلفلرینه ، هر دقیقه یکی ، جانی موضوعلر
الهام ایده بیلیر . محیطنده جوشان ، قایناشان
اویسکارجه موضوعی کوره میهرک « قایاوه » نک ،
« بریو » نک و داها بونک کی طاینتمش طایندماش
فرانسز مؤلفلرینک بزه بایاغی اثرلرینی کندیلرینه
مال ایتمک چالیشانلر ، بکاصورارسه کز ، قولای
مؤلفلرک اوزنه بایاغی مترجلردن . اگر بزه کی
تماشای محررلری کندی وظیفه لرینی ، « لووانن »
برصنی بر قاج ساعت کولدیروب اکلندیرمکدن
داها بوکسک کوربیورلرسه ، ملتمک ذوقنه ،
روحنه خطاب ایده مین « آدایتاسیون » جیلنی
آرتق برافالیدرلر . « نامق کال » ک تیاترو اولوق
اعتبارله ، مثلاً حسین سعادیکک « چوروک تل » ندن
چوق آشاغی صایه بیله جکمز « وطن » ی ، یاخود
رفت بکک برآز قره کوز صحنه لرینی آکدیران
« یاغازی یاشید » ی ، حتی بوکون بیله « دار .
الهام » ک « آدایته » پیه سسلردن زیاده خانی
صارصه بیله جک ، ته قنیق ایده بیله جک برماهیته در .
هر هانکی برانجینی « وطن » له « چوروک تل » ی
آبری آبری سیر ایتدیریکز : برنجی یی بوتون
ابتدایلیکله برابر برتورک اثری اولاروق قبول
ایده بیلیر ؛ لاکن ایکنجی یی دیگه مکمل بیله تحمل
ایده من ؛ هله امکانی یوق اونی برتورک اثری
اولاروق قبول ایتدیرمه سسکز . ملی بر صنعت
نه قدر ابتدائی اولورسه اولسون « اورینال » در ،
یعنی شخصی برماهیتی حائرر ؛ حالبوکه تقلیدجی
برصنعت « اورینال » اولامیه جنی ایچون دایما
قیمتسزدر . بدیهیاتک بو متعارفهلری نه قدر
یازیق که بزم صنعتکارلر آراسنده بر تورلو
آکلاشیلامیور . چوق تمی ایده رزک تیاترو
مؤلفلرملی حیاتدن آلدقاری موضوعلری ،
الک صوک اوروپا مؤلفلری قدرمکمل ، قصورسز ،
معدنی برته قنیق له زه عرض ایستیلر ؛ لاکن
شونی ده اونو تماشیلرک صنعت « ته قنیق » دکلدن .
بوکونکی صنعتکارلرینک ته قنیق نقطه نظرندن